

අනුරාධපුර යුගයේ රාජ්‍ය පාලනය

ආර්. කේ .අයි .එච් .රණවීර
විශේෂවේදී තෙවන වසර
ඉතිහාසය අධ්‍යයන අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
hansanie.ranaweera@gmail.com

සංකේතය

ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසය තුළ බිහි වූ ප්‍රථම මෙන් ම දීර්ඝතම රාජධානිය බවට පත් වූයේ අනුරාධපුර රාජධානියයි. ක්‍රි.පූ 437 දී පණ්ඩුකාභය රජුගේ අනුග්‍රහයෙන් බිහි වූ මෙම රාජධානිය ක්‍රි. ව. 1017 පස්වන මිහිඳු රජුගේ රාජ්‍ය කාලය දක්වා අගනගරය ලෙස පැවතුණි. එසේ සියවස් 15ක් වැනි දීර්ඝ කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ අනුරාධපුර රාජධානියේ පාලන ව්‍යුහය සකස් වූයේ රජු මුල් කරගත් නිලධාරී මඬුල්ලක ගෙනි. මෙය සංකේන්ද්‍රගත පාලනය නම් වූ අතර ඇතැම් අවස්ථාවල දී පාලනයේ පහසුව තකා රාජ්‍යය කොටස්වලට බෙදා ප්‍රාදේශීය අධිපතීන් යටතේ විකේන්ද්‍රගතව පාලනය වූ අවස්ථා ද දක්නට ලැබේ.

මේ පර්යේෂණයේ අරමුණ වන්නේ අනුරාධපුර යුගයේ රාජත්වය බිහිවීමත් රාජ්‍ය පාලනයේ ව්‍යුහය හා ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳවත් විමර්ශනය කිරීමයි. මෙහි දී ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රයන් පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයන්, අධ්‍යයනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවට ඉන්දියාවෙන් පැමිණි ආර්ය සංක්‍රමණිකයන් මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යභිද්‍රව හා ගිනිකොණදිග කලාපය ජනාවාස වූ අතර එම ජනාවාස ග්‍රාමණීවරු යටතේ පාලනය විය. පසුකාලීනව ග්‍රාමණීවරු අතරින් ප්‍රබලයාට රජකම හිමිවීමත් එතැන් සිට රාජ්‍ය උරුමය හා රාජත්වය විකාශනය වූ අන්දමත් රාජ්‍ය පාලනයට සම්බන්ධ නිලධාරීන් පිළිබඳවත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයන්හි අන්තර්ගතය, එමෙන්ම අනුරාධපුර රාජධානියේ සමය තුළ රජු යටතේ සංවිධානය වූ රාජාණ්ඩු පාලනයක් පැවති බව පෙනුණි. රටේ නීතිය හා සාමය පවත්වා ගනිමින් රාජ්‍යයේ පාලන කටයුතු ක්‍රියාකාරීව පවත්වා ගෙන යාමට නිලධාරී තත්ත්‍රයක් ද පත් කර තිබූ බව ද හෙළිවන හෙයින් අනුරාධපුර රාජධානිය තුළ ක්‍රමානුකූල රාජ්‍ය පාලනයක් පැවති බව අනාවරණය කරගත හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද :- රාජත්වය, පරිපාලන ව්‍යුහය, නිලධාරී තත්ත්‍රය, රාජාණ්ඩු පාලනය, සංකේන්ද්‍රගත, විකේන්ද්‍රගත